

Zapiranje slovenskih plezališč in sten

Moj pogled na aktualni problem

Besedilo: Silvo Karo

Kaj je krivo, da je čedalje več teženj po zapiranju plezališč in sten – tega nekoristnega sveta, ki je le redko kje pokrit s šopi trave? Živimo v obdobju, ko bi si vsak lastnik zemljišča najraje ogradil svoj »svet« z dva metra visoko ograjo – pa še z električnim pastirjem povrhu. Prav ta miselnost je gotovo pripeljala tudi do tega, da bi nekateri najraje ogradili nekdanj vsem dostopen svet ter zdajšnji in prihodnji generaciji zaračunavali gibanje in vdihavanje svežega zraka in doživljanje gorskega sveta. Povsem razumem razmere v preteklosti, ko so pastirji z živino popasli skoraj vsak majhen košček zemlje, tudi v zelo zahtevnem svetu. Takrat je bilo živine veliko, paše pa malo. Zelo težko pa razu-

mem težnje po vračanju Severne triglavske stene pašni skupnosti v današnjih časih, ko v dolinah samevajo nepokošeni travniki! Saj stena ponuja zelo skromne možnosti paše – pa še tisto popasejo kozorogi in gamsi! Da bi alpinisti na poti pod steno pohodili preveč trave, pa tudi ni strahu. Morda pa so želje pašne skupnosti usmerjene bolj k pridobitni dejavnosti – pobiranju »plezalnine« ... Dvomim, da bi plezalci ovirali živino, ki bi se pasla pod steno. No ... tudi če bi se lotili pobiranja »plezalnine«, se ni česa bati, kajti plezalci so vedno našli rešitev v svojo korist in pašna skupnost se zaradi njih res ne bo postavila na noge. Ne poznam primera v svetu, ko bi plezalci plačevali plezalnino.

*Dolina Vrata je bila
nekdanj prijazna tako mladim
planincem kot alpinistom.
Kako bo v prihodnosti?
(foto: Emil Pevec)*

Deset zanesljivih načinov, ki privedejo do izгона plezalcev z območij naravnih sten¹

Nedavno sem doživel zelo neprijetno izkušnjo s skupino popolnoma neozaveščenih plezalcev, ki so pod steno Shelf Rooda v Koloradu zakurili velik ogenj. Seveda je to razkačilo čuvaje tamkajšnjega naravnega parka in lahko se zgodi, da bomo posledice nosili vsi plezalci.

To mi je dalo misliti in zato vam dajem v razmislek deset točk. Če verjamete ali ne – prav to so stvari, ki jih počno plezalci po naši državi in prav zaradi takega vedenja imamo velike težave pri prepričevanju pristojnih, da plezanje ni do narave sovražna dejavnost. Čeprav obračam stvari malo na šalo, saj sem sestavil seznam z veliko ironije, gre vendarle za zelo zelo resno zadevo. En sam spodrsrlaj te vrste je lahko dovolj, da na kakem območju razglasijo prepoved plezanja.

Torej – če hočeš, da plezalce preženejo z območij naravnih sten, se ravnaj po tehle zapovedih:

1. Ob vstopu v svojo najljubšo smer zakuri ogenj in organiziraj piknik za plezalske prijatelje!
2. Če smeri, ki jo imaš v mislih, ne moreš preplezati, jo kar popravi – izsekaj oprimke, odbij, kar je odveč, in po potrebi prilepi oprimke tam, kjer jih je premalo!
3. Povsod puščaj za seboj cigaretne ogorke in smeti!
4. Ko plezaš, si navij na ves glas svoje najljubše tehno komade – seveda bi te slušalke motile, zato naj igra kar se da glasno kar kasetoFon pod steno!
5. Za čiščenje oprimkov uporabi belilo ali herbicid – s tem se zanesljivo znebiš mahu in lišajev!
6. Na steno se podpiši in zraven še kaj nariši – naj vedo, kdo je tukaj glavni!
7. Požvižgaj se na prepovedi plezanja zaradi gnezdenja ptic!
8. Ne oziraj se na prepovedi lastnikov zemljišč!
9. V nedotaknjenih stenah in na zavarovanih območjih uporabljaj vrtnalni stroj in se loti nameščanja svedrovcev, kjer ti srce poželi!
10. Po možnosti se kar se da nesramno vedi do čuvajev naravnih parkov in lastnikov zemljišč – in sploh do vseh, ki ne sodijo v tvojo plezalno družbo!

Plezajte neopazno!

Pustite stene v naravnem stanju!

Pridružite se nam!

John Heisel

Povzeto po: Vertical Times, Access Fund Newspaper, št. 44, januar 2002, str. 2

¹ Access Fund je ustanova ameriških plezalcev, ki se zavzema za pravico do plezanja v naravnih stenah, ob tem pa tudi za ohranjanje sten v njihovi naravni podobi in ohranjanje naravne dediščine na splošno. Redno izdaja časopis Vertical Times (v tiskani in elektronski obliki), v katerem člani obvešča o dostopnosti in pravilih vedenja po posameznih plezalnih območjih. Lani je urednik tega lista napisal zanimiv uvodnik, ki ga povzemamo – velja namreč tudi za vedenje plezalcev pri nas doma.

Plačujejo pa razne storitve in ponudbo v bližini plezalnih sten in prav to pogrešamo pri nas. Vsak bi najraje pobiral denar za uživanje česa, kar je ustvarila narava, ne da bi se sam kaj prida potrudil obiskovalcem ponuditi tisto, kar potrebujejo in bi z veseljem pošteno plačali. Poglejmo na primer

ostenja Kraškega roba na Primorskem. Turistične ponudbe, prilagojene plezalcem (gostišča, trgovine, sobe, campi ...), tako rekoč ni, vsi pa bi radi pobirali denar od plezalcev zato, ker plezajo po »njihovih stenah«. Vsemu temu se pridružijo še razni »naravovarstveniki« in naenkrat so plezalci

*Zlatorogove steze zaenkrat še brezplačno
(foto: Matic Redelonghi)*

krivi, da ni več teh ali onih ptičev. Popolnoma neumestno je trditi kaj takega kar na splošno. Sova uharica je še vedno v Ospu in nenehno spreminja kraj bivanja, prav tako sokol selec. Plezalci smo sami poskrbeli, da se na območjih, kjer ptice gnezdi, ne pleza. Je pa bilo v preteklosti in verjetno še danes nekaj »divjih lovcev«, ki so kradli pticam jajca in jih prodajali na črnem trgu. Te plezalci seveda motijo pri njihovem početju. Letošnji mladiči sokola selca niso vzleteli!

Nismo edina država na svetu, ki ima plezalce in ptiče, tako da bomo lažje reševali probleme, če se bomo ozirali naokoli in učili, kako te probleme rešujejo drugod. Predvsem z dogovorom! Vsekakor pa bodo morali ljudje, ki živijo v bližini sten, razmisliti o tem, da se da od plezalcev tudi kaj zaslužiti – seveda pa jim je za to treba ponuditi kaj več kot le stene same. Zanimiv primer je Paklenica na Hrvaškem, v kateri so lepo uredili problem plezalcev. V sedemdesetih in osemdesetih letih so plezalci bivali v šotorih pod steno Aniča Kuka in ljudje iz Starega grada od njih niso imeli skoraj

nič. Danes je slika popolnoma drugačna, plezalci bivajo po številnih kampih in sobah v Starem gradu in okolici, pa tudi lokali so polni in na račun plezalcev se jim sezona podaljša za štiri mesece. Poskrbeli so tudi za lično označene smerne table in celo problem glede ptičev so rešili: na podlagi skrbnega opazovanja so zaprli Malo Paklenico.

Skratka: stvar je zelo preprosta in tako jo je treba tudi urejati, pa bodo vsi zadovoljni. Če ni pravil igre, je zelo težko igrati in namesto, da bi se problemi reševali, se vse bolj zaostrujejo. Tako je tudi v nacionalnih, krajinskih in podobnih parkih. Ko sem bil pred leti v kanadskih gorah blizu Banffa, mi je ostal v lepem spominu velik parkirni prostor na koncu ceste in dve veliki, lični tabli, na katerih je bilo zelo podrobno napisano, česa se od tam naprej ne sme početi. Če pa ni nikjer nič napisanega, če nihče ne razloži utemeljenih prepovedi in zapovedi na vsem dostopen in razumljiv način, se pač vsak vede po svoje in vse je odvisno od posameznikove osebne kulture.

To, čemur posvečamo vse premalo pozornosti, je vzgoja za varovanje narave. Mislim, da bomo morali na tem področju v prihodnje zelo veliko delati, saj še take prepovedi in sankcije ne odtehtajo dobre vzgoje in izoblikovanega osebnega odnosa do narave. Če se učimo, kako ravnati s cepinom, vrvmi in preostalo gorniško opremo, se bo pač treba učiti tudi, kako se ravna z naravo.

Zelo pa spoštujem čustva ljudi, ki imajo do gora globok odnos iz verskih razlogov. Pri tem mislim predvsem na ljudi izpod himalajskih gor, za katere imajo gore drugačen pomen kot za nas alpiniste. In hvala bogu, da še imajo ta odnos, saj je to del njihove kulture. Koliko časa bo še tako, pa je drugo vprašanje, saj denar kvari ljudi. Skoraj ni odprave v Himalajo, ki ne bi pred odhodom na goro opravila verskega obreda in s tem šerpam pomirila dušo. So pa tudi vrhovi, za katere velja, da so sveti. Nedostopni in nedotakljivi. Pri tem pa, mislim, se ni dobro vmešavati v čustva, ki jih imajo ti ljudje do svojih gor. Čeprav se bojim, da se bodo ob »teži« denarja, ki jim ga ponujajo za prve pristope na te vrhove, vdali.

Ključ do ohranjanja pravice do plezanja v naravnih stenah je samonadzor plezalcev in njihova resnična zavezanost trdnim načelom varovanja narave in plezalne etike. Tako preprosto je pač to! ●